

1

En Kultur Indsats

og

En Udsmidning

1901-1933

M. M. Refsgaard

-1936-

2

Forord.

Da de færreste ved hvorledes Startningen saa ud for os 1901, da vi begyndte vor Kamp for tilværelsen paa Lynghøjgaard i

Krejbjerg begynder jeg med en Redegørelse fra dette Aar og op igennem Tiden, gennem Ild og Vand, Ind og Deflation, idet jeg mindes én, som saa træffende sagde til mig den Gang jeg skulde overtage Gaarden 1901. ”Kan du gaa gennem Krejbjerg uhængt, saa kan du gaa igennem Helvede ubrændt”, og

3

raadede han os til at lade S. Kr. Ladefoged sælge Gaarden og saa som ret var tage min Hustrus Arv efter hendes Fader Berthel Primdahl, hvormed vi saa skulde begynde et andet Sted. Havde vi gjort det, var vi sparet for meget Arbejde og Modgang, foruden det til sidst at blive forfulgt af Løgne, Svig og Forvisning til et Babel-Fangenskab, hvor kun Had og Hævn kan trives mod de som forviste mig og min svage Hustru fra hendes Fødehjem. Derfor bedes I alle Venner have os undskyldt, hvad end fremtiden bringer. Haabende at blive angrebet for mine Udtalelser er Formaalet naaet.

Første Afsnit

5

I Aaret 1901 da jeg overtog Lynghøjgaard i Krejbjerg var Bygningerne udvendig velholdt og saa gode ud men daarlig indrettede og næste pilraadne indvendig og dertil kom, at de laa i en Sne og Vandhul langt fra Mark, Eng og Hede. Jorden laa paa 9 forskellige Steder. Marken var delt i tre 8 Marks Drifter, som alle saa saaledes ud 1 Brak der som

oftest fik al Gødning, derefter fulgte 4 med Korn og 3 med Græs. Roer dyrkedes ikke. Kalkfattig og noget uren var Jorden ogsaa. Agermarken laa paa 2 ja næsten 3 Steder. Engen laa 4 Steder og det der ikke var ganske Tørvegrave var Gyngeng og Vældbakker som aldrig var gødet eller kultiveret,

6

saa den i den tilstand var næsten værdiløs for Gaarden. Heden laa i 3 lange Skifter ca 3 Km. fra Gaarden

Redskaberne bestod af 2 gl. Svingplove, 1 Sæddækker, 1 værdiløs Svenskharve, 2 Træharve og en Bredsaamaskine.

Vognene: 1 god Fjeddervogn, 1 god Arbejdsvogn og 2 gl. med Træaksler. Af Maskiner var der ingen.

Besætningen bestod af 11 mellemgode Køer, 15 Stkr. Opdræt (store og smaa), ingen Svin, 8 Faar og 4 Heste, hvoraf den ene var 23 Aar gl. og blev slagtet samme Efteraar. Det var hele Besætningen til en Gaard med en Areal paa 50 Tdr. L. Hede, der var udyrket og som saadan værdiløs for Gaarden.

7

Gælden ved overtagelsen af Gaarden 1901 var:

1 ^{ste} Pr. Landbobanken i København	Kr. 18.000
2 ^{den} - ” -	----- 7.000

Hertil kommer:

Omkostninger ved Skøde	740
Forskudsloan	1200
Kbmd. Chr. Nielsen	844
Smed Sejer Dissing	44
Sneker Madsen, Skive	230
P. M. Harder, Skive	<u>270</u>
Ialt	Kr. 28.328

Sommeren 1901 følger en absolut
nødvendig bekostning:

Aftægtslejlighed i den vestre Ende af Stuehuset, Komfur Kakkelovne m.m.	230
Kostald udvidet til 60 Kreaturer, indsat delvis ny Tømmer, Bindetøj, Bjelker, Loft og ny Krybber over alt m.m.	Kr. 28.558

8

Trp. ---- Kr. 28.558

samt et Roerhus ud i vest fra Kostalden	650
Omforandring af det østre Hus til Svinestald, Hestestald og Karlekammer m.m.	750
Gravet 1 ny Brønd og købt	

2 ny Pumper	190
Ajlebeholder, Tønder og Pumpe	270
Mølle 725, Tærskemaskine og Hakkelsesmaskine	1095
Købt 2 Harve og 1 Dobbeltplov paa Estvadgd.	145
Købt 1 Arbejdsfjeddervogn med Lad	240
2 gl. Vogne paasat Jernaksler, Kasse og Skrav	135
Købt Hesterive, Ringtromle og Roersaamask.	<u>225</u>
	I alt Kr. 32.258

I Løbet af Sommeren og
Efteraaret 1901 er købt

9

Trp. --- Kr. 32.258

Besætning:

1 lille Fuksrød 4 Aars Hoppe paa Estvadgaard	550
4 jyske Kælvekvier af H. Høstgaard, Balling	700
40 Grise a. 12 Kr.	480
I Stbr. Marked i Skive købt	
4 jyske Køer	850
I Stbr. Marked i Viborg købt	
2 Plovstude	370
	Ialt Kr. 35.208

I Foraaret 1902 gjorde jeg Laan i

Kreditforeningen, stor 33.000 Kr.

Kurs 94. Kurstab, Reservefonds-
indskud og øvrige Omkostninger

udgjorde tilsammen

3.000

Den virkelige Startsgæld er i alt Kr. 38.208

Det, som kom til at mangle laante Fader mig som 2^{den} Pr.

10

Naar man nu tænker sig at min Formand Søren Kr. Ladefoged havde udbudt Gaarden til Salg (ved A. Olsen) i 2 Aar og ikke kunde blive budt mere end 48.000 Kr. for den, synes jeg Gevinsten er langt ude, i særdeleshed da man maa regne med en Aftægt Kappitalliseret til 700 Kr. aarlig i 25 Aar.

Nu staar jeg godt nok med en ret god Besætning, Redskaber og Maskiner. Men Bygningerne er stadig ikke gode.

Det er meget besværligt at drive de splittede Marker saa langt borte, hvorfor der nu ogsaa en lang Aarrække følger en Mængde Køb, Salg og Magelæg af Jorde som koster mange Penge, og ny Kulturarbejder følger dermed.

11.

1902 mageskifter jeg et Stykke Jord med min Nabo Laust Mousten saaledes at vi faar Skellet rettet ud mellem os fra Øst til Vest.

Jeg køber en A/S Smedie, som ligger tæt ved Gaarden for 950 Kr. og indretter den med to Lejligheder (Fodermesterhus). Søren Kr. Ladefoged ønsker en anden Lejlighed, og maa derfor indrette en 3 Værelses Lejlighed med Køkken og Bryggers m.m. i den østre Ende af Stuehuset og bygge en Gang ud ved den østre Ende af Huset. Det kostede ca 1000 Kr.

1903 mageskifter jeg med Kbmd. Nielsen saaledes, at Skellet bliver lige Øst – Vest.

1904 lader alle vi Losejere i Ejskjær Mose bekoste en ny Afvandingskanal hvorved Vandstanden sænkedes c $\frac{3}{4}$ m.

12

Det kostede mig til Kanalen alene 884 Kr.

1905 har jeg alle Engene under Kultur, hvad der ikke skulde pløjes blev grøftet, Gravene planerede og alt blev besaaet med Korn og Græs, om Efteråret delvis indhegnet til Løsdrift.

Nu havde jeg Besætningen oppe paa 80 Kreaturer om Vinteren og 60 om Sommeren og maatte derfor om Efteraaret lave Plads til 20 Kreaturer i Laden (Kalvene).

1906 begynder jeg plantning af 17 Tdr. L. Hede som fortsættes til 1917 med et stykke hvert Aar.

Jeg sælger en Englod kaldet "Buksagerdal" til Gaardejerne Jens Hedegaard, Søren Nielsen og Kresten Nautrup alle af

13.

Buksager. Samtidig køber jeg af samme 2 Englodder beliggende ved Siden af min store Englod. Det købte lod jeg straks pløje, planere og besaa og lod det indgaa i den store Indhegning

Nu har vi et par rolige Aar og gør god Fremgang, trods det vi fik Kalvekastning i Besætningen, det varede 4 -5 Aar.

1909 sælger jeg 9½ Tdr. L. til min Nabo A. Andersen Smedegaard for 9500 Kr. (Sdr. Marken).

Jeg bygger en Statshusmandsbrug paa Sydenden af Søndermarken med 9½ Tdr. L. Ager og Eng og sælger den samme Aar delvis besat med Besætning og Redskaber for 10.500 Kr. til Søren Damgaard.

1910 bygger jeg atter en Statshusmandsbrug paa Sønder-

14

marken med 6 Tdr. L. Laan Kr. 7200 og sælger dem til Foderm. Jens P. Vejle for 8100 Kr.

Jeg pløjer min søndre Hedelod paa 14 Tdr. L., den Marinus Jørgensen nogle Aar efter købte og byggede Statshusmandsbrug paa.

1911 solgte jeg 1¼ Tdr. L. kaldet "Pallesdam" til Gdr. P. Hegelund Abildgaard og købte af ham en Hedelod paa 17 Tdr. L. beliggende parallel med min store Hedelod.

Jeg pløjer 12 Tdr. L. Hede.

Jeg besaar det jeg pløjede i 1910 med Rug (senere Mar. Jørgensens).

1912 køber jeg 2 Hedelodder af Gdr. Kristen Nautrup, paa i alt 9 Tdr. L. ogsa det er beliggende ved min store Hedelod.

Jeg pløjer 29 Tdr. L. Hede og besaar 12 Tdr. L. med Rug.

Jeg bygger Cementstøberi i

15

Rettrup, som jeg desværre i 1914 solgte til min Svoger Mads Madsen.

1913 flytter jeg Gaarden op paa dens nuværende Plads og kalder den "Baunhøjgaard", nedbryder de dårligste af Bygningerne paa Lynghøjgaard og laver delvis Resten om saaledes at det passer til den Jord som bliver ved den.

Da Aftægtsfolkene begge lever maa vi bygge saa stort at der kan blive en rummelig Lejlighed til dem. Det er 3^{die} Gang jeg bygger Aftægtslejlighed til S. Kr. Ladefoged.

1914 sælger jeg den gl. Gaard "Lynghøjgaard" til min gl. Karl, Marinus Hansen med Besætning, Avl, Redskaber, Mølle og Tærskemaskine for 23000 Kr., Kreditforeningslaanet er 14000 Kr. og jeg faar en

Obligation paa 9000 Kr.

Arealen ved Gaarden er 13¼ Tdr. L., samt en opdyrket Hedlod paa 14 Tdr. L.

Ved Udstykning og Deling af Gaarden nedskreves min Kreditforeningslaan til 19000 Kr. Ved at jeg ejede 9000 Kr. i Lynghøjgaard og med de Penge jeg havde i Sparekassen sad jeg kvit og frit paa Baunhøjgaard og saa havde jeg Cementstøberiet i Rettrup. Som det tit er Tilfældet i ny Huse bliver Dyrene syge; det fik vi ogsaa at mærke, Kørerne kom igen til at kaste og vi fik flere Svinesyger som varede ved i nogle Aar.

1915 bygger jeg Cementstøberi ved Gaarden. Den bygges med flad Tag for senere at bygge Beboelse oven paa. Den lader jeg opføre i 1919

17

og sælger den i 1921 til Kbmd. B. Lauridsen.

Samme Aar sælger M. Hansen Lynghøjgaard til Gdr. Niels Gudiksen, Krejbjerg.

Nu er M. Hansen ledig, og jeg lader ham optage 6000 Kb. Alen Mergel i Krejbjerggaards Hede. Det kostede mig 5000 Kr. foruden Udkørselen de 2 paafølgende Aar til de 60 Tdr. L. Hedejord, og 15 Tdr. L. hjemme ved Gaarden.

Jeg lader pløje 15 Tdr. L. Hede.

1916 sælger jeg til Jens Gudiksen, Baadsgaard en Marsklod med tilstødende Hedebakker i alt 4 Tdr. L., og køber af ham en Englod paa 2½ Tdr. L. beliggende ved min store Englod, samt 2 Hedelodder paa 22 Tdr. L., beliggende ved min store samlede Hedeareal.

18

Jeg køber af Prpt. H. G. Møller, Balling Nedermølle en Hedelod paa 15 Tdr. L. ligeledes beliggende ved min samlede Hedeareal. Disse 37 Tdr. L. lader jeg pløje samme Aar og delvis mærgle.

1917 køber jeg af Gdr. P. Møller, Krejbjerg 2 smaa Englodder beliggende ved min store Englod. Ligeledes køber jeg 2 lignende Englodder og en Hedelod af Gdr. Kristian Nielsen, Krejbjerg. Engen ligger ved min store Englod og Heden ved min samlede Hedeareal. Nu har jeg ved Køb af 7 Parceller faaet Engen samlet paa et Sted, den som i 1901 laa 4 Steder, men det har ogsaa været forbundet med store Udgifter.

Samme Aar kultiverede jeg

19

de sidst tilkøbte Englodder ved pløjning, planering og Kørsel af ca 6000 Læs Jord i gamle Tørvegrave.

Lignende Kvantum kørte jeg i 1916. Det udførtes af M. Hansen da han var færdig med Mergelen.

Med store Fødselsveer og Bekostninger faar jeg alle berettigede og uberettigede Veje og Stier nedlagt som krydser Heden og en hel ny vej indgrøftes i næsten lige Linie fra Over Ginnerup efter Humlegaard, ca 1200 m. lang.

1918 magelægger jeg Hedeparcel med Gdr. Lars Kjeldgaard, saaledes at jeg faar Østenden af hans Lod, som jeg i 1917 købte af Kr. Nielsen. Skæringslinien kommer til at ligge

20

ved en ny Vej, som jeg havde kæmpet for i flere Aar inden Losejerne af Hede og Marskjerne endelig bliver enige om at føre den igennem fra Kommunevejen "Krejbjerg – Nymølle" til Marsken ved Limfjorden. Vejen er nu indgrøftet 8 m. bred og 1200 m. lang.

Nu er ogsaa Heden samlet paa et Sted, og det sidste er pløjet og drænet 19½ Tdr. L. ned mod Plantagen, som blev færdig plantet dette Aar.

En stor Afvandingskanal langs med Østsiden af Plantagen er dette Aar gennemført, dels for at gøre Skel for Plantagen, men ogsaa for at afvande den del af de lavtliggende Hedeenge, der ligger parallel med Plantagen.

Jeg køber 9½ Tdr. L. af Gdr.

Jens Kr. Bach, Krejbjerggaard og samme Aar magelægger jeg med Gdr. Jens Gudiksen, ny Krejbjerggaard, paa den maade faas det samlet og nærmere Gaardene.

Jeg gør et stort Guldbryllup for vore gamle Aftægtsfolk Dbm. S. Kr. Ladefoged. Det var altsammen i Inflationstiden alle disse Bekostninger og Kulturarbejde faldt.

1919 bygger jeg Beboelse over Cementstøberiet.

Jeg mærgler 15 Tdr. L. ved Gaarden, Mergelen hentede jeg i Heden af den i 1915 optagne som dog senere måtte erstattes af indkøbt Mergel. Jeg anlægger 5 Læbelter tværs over Hedemarken og indhegner 26 Tdr. L. . Pigtraaden køber jeg i Viborg til 178 øre pr. Kg. Hegnspælene fra Kaas "Eg" 150 øre Stk. o.s.v.

1920 mageskifter jeg med min Nabo Laust Mousten saaledes, jeg afstaar 15 Tdr. L. til ham, da det ligger ham nærmest, og faar af ham 23 Tdr. L. som ligger mig nærmest. Det var en rar Handel for os begge, men desværre faldt det alt for dyrt ud for mig.

Samme Aar mergler jeg 7 Tdr. L. af den købte Jord. Mergelen købte jeg af Bmd. C. Ludvigsen. Jeg sælger til et Husmandsbrug 7 Tdr. L. Hedejord, denne Handel var ikke god for hverken mig eller Køberen,

takket være Inflationen, som har mere eller mindre ødelagt alle de, som lod Pengene omsætte i Arbejde og ny Anskaffelser af enhver Art, som ikke var hurtig omsættelig.

Nu er der gaaet 20 Aar af mine bedste Manddomsaar

23

siden jeg begyndte min Kamp for Tilværelsen paa Lynghøjgaard i Krejbjerg. I den Spand af Tid har jeg kultiveret 107 Tdr. L. Hede, bygget 4 Landbohjem, 3 med Statslaan og én med Kreditforeningslaan, og desuden solgt ny Kulturjord til 2 andre.

I de 20 Aar har jeg gjort i alt 37 større og mindre Ejendomshandler, og da den største Part af Handlerne og saa godt som al Hedekultur m.m. falder under Inflationskronen, takket være den alt for hurtige Deflation blev det fuldstændig ødelæggende særlig for Landbrugerne og ikke mindst for dem der havde bundet deres Inflationskrone i Jordkultur. Havde jeg ingen Ting lavet

24

og lige saa stille gemt Inflationskronen hen, saa havde det set anderledes ud.

Fra 1913 til 1920 var min Gæld vokset fra 0 til 41.000 Kr., men til Gengæld stod jeg nu med en nyopbygget Gaard "Baunhøjgaard" som jeg i 1913 flyttede en lille km.

Som jeg før har nævnt, laa Marken i 1901 9 forskellige Steder. Nu i 1920 ligger det paa 3 Steder, Ager, Eng og Hede hver for sig.

Ja, det var mangen Gang et trangt og brydsomt Arbejde med al den Handel og Kultur, tit og ofte ikke forstaaet af mine Medmennesker og er det vel heller ikke endnu. Men tænk eder nu, desom al den Jord, jeg har kultiveret, solgt og bygget paa havde ligget samlet ved Gaarden

25

tillige med den Jord som tilhørte den i 1901 vilde udgøre 220 Tdr. L., saa Kulturarbejdet Aar efter Aar kunde have hvilet i sig selv, ved at lægge Ager til Ager og Baas til Baas, hvordan vilde Folk saa dømme? Saaledes var det nu ikke, og vi var ogsaa glade ved vort nye Hjem, og Børnene hjalp os trolig ved al den Kulturarbejde, som vi havde gennemført i en Spand af Tid paa 20 Aar.

1921 solgte jeg det Hus, som jeg i 1919 byggede oven paa Cementstøberiet til Kbmd. B. Lauridsen.

1922 i December døde den gamle Dbm. S. Kr. Ladefoged, trods Dyrtid gjorde vi ham en pæn Begravelse.

1923 bygger jeg Afbyggergaarden "Fjorvang" med en

26

tilliggende Areal af 30½ Tdr. L. Jeg driver den ét Aar paa Gaarden og sælger den i 1924 til Kr. Frederiksen (der havde tjent mig nogle Aar) til en Pris af 34.000 Kr. Jeg leverer den med Avl, Besætning, Redskaber, Maskiner og indlagt Lys og Kraft. Han overtog Gaarden d. 1 Juli og skal først svare renter fra Debr. Termin 1924.

Han fik en Statslaan paa 16.000 Kr. og gav mig en 2^{den} Pants Obligation paa 18.000 Kr. uden Kaution.

I 1925 da Deflationen blev slupen løs og begyndte at gøre sin Virkning ogsaa over for Kr. Frederiksen gjorde han noget, som jeg aldrig kan komme til at tillægge ham personligt, men nærmest en ond Paavirkning udefra.

Han lod sidst i Stbr. Md. 1925

27

Gaarden næsten fuldstændig afklæde, alt skete paa 2x24 Timer, da var en Del af Avlen og al levende Besætning paa 4 Kreaturer nær leveret paa Slagteriet til Købmand og Private.

Dertil kom Restance for Skat og Renter, Lukning for Lys og Kraft, endvidere måtte jeg betale en protesteret Vexel paa 708 Kr., han skyldte en Gaardmand i Krejbjerg. Det kostede mig flere Tusind Kr. Jeg fik igen Fjordvang besat med det nødvendigste Besætning og havde saa en Mand til at passe Kreaturerne.

Et gammelt Ord siger at en Ulykke sjælden kommer alene, og det måtte jeg bekende. Kilden til næste Tab skal jeg ikke komme ind paa, men kort og godt

28

8 Dage før Jul samme Aar fik jeg Meddelelse om at indbetale Statslaanet 16000 Kr. d. 28/12 samme Aar.

Jeg rejste en Kreditforeningslaan paa 16000 Kr. og maatte derpaa tage stor Kurstab.

1925 døde S. Kr. Ladefogeds Enke.

Vi måtte denne Gang gøre Begravelse 2 Steder, da vi samme Dag hun døde fik konstateret Mund og Klovsyge paa Gaarden. Klovsygen forløb tilsyneladende nogenlunde, men dog blev der en Del Efterdødelighed, og for 3^{die} Gang fik vi Kalvekastning som følge af Klovsygen.

Nu laa jeg med Fjordvang ca et Aar til i 1926 da jeg byttede den bort med fhv. Fedtsmelter paa Andelsslagteriet, Karl Kristensen

og faar Braaruphus i Skive. I Bytte skulde jeg efter Sagfører Hastrups Regning have faaet 1850 udbetalt, det ved jeg ikke, men jeg fik en Obligation i et Hus i Stoholm paa 3900 Kr. Denne Obligation byttede jeg snart bort med Gregershus i Balling, som Sagførerfirmaet havde overtaget efter Murer Gregersen samme Sted.

Handelen blev ordnet paa den Maade, at Sagførerfirmaet skulde have Obligationen paa 3900 Kr., og jeg skulde have Gregershus fuld færdig og med indlagt Lys, fuldstændig ren til Kreditforeningslaanet 9400 Kr. tillige skulde jeg have 1000 Kr. i Bytte.

1927 sælger jeg en Grund

til Mads M. Slot.

Efteraaret 1927 beder Karl Kristensen mig om at overtage Fjordvang igen. Han foregav de var for gamle til saa megen Jord. Da han har behandlet den godt gaar jeg ind derpaa og led ingen tab derved.

Nu har jeg Fjordvang for 3^{die} Gang tilligemed Gregershus i Balling. Disse to Ejendomme bytter jeg bort med en Gaard ved Holstebro kaldet "Sdr. Harestrup". Ejeren hed Jens Nedergaard Jensen. Handelen ordnedes paa den Maade at vi bytter Gæld tillige med Ejendommene.

Jeg overtager Harestrup til 61.500 Kr. Kreditforeningslaanet er 47.000 Kr.

Nu er jeg Gregershus og Fjordvang kvit for bestandig. Jeg maa skaffe Kaution for

31

2^{den} Pant i Harestrup 14.500 Kr. og dermed hjælper min Broder Johannes Reffsgaard mig.

I 1927 var min Kreditforeningslaan 50.000 Kr. og Fader havde kautioneret for mig i Salling Bank for 10.000 Kr.

Sdr. Harestrup var i en Dårlig Forfatning. Jeg kostede meget paa Besætning, Bygninger og Redskaber.

Trods det Harestrup tog en Del Penge de 1½ Aar jeg havde den, skulde jeg dog beholdt den noget længere og solgt den til ren Handel.

Men min Broder Johannes Reffsgaard som var Kautionist for 14500 Kr. efter 47000 Kr. i Kreditforeningen vilde selvfølgelig helst ud deraf, og fik mig til at bytte den bort med en Gaard

kaldet "Lille Danevang" i Hald ved Randers, som ejedes af en Mand ved Navn Rasmussen.

Johannes havde Ret. Handelen var god nok, men Rasmussen kunde der være mere at sige om.

Handelen kom i stand paa følgende Vilkaar:

Rasmussen overtog Harestrup til 65000 Kr. og udsteder en 3^{die} Pants Obligation til mig paa 3500 Kr. efter 61500 Kr. Jeg overtager Danevang til fast Gæld 22.500 Kr.

Danevang overdrog jeg straks til min Broder Johannes Reffsgaard, som havde hjulpet mig paa Fjorvang i Krejbjerg. Danevang byttedes siden bort med en Villa i Hald By. Denne Handel gav ca. 6000 Kr.

33

Når nu Rasmussen havde været Mand, som han skulde være, var efter min Broders Udtalels Ordningen god nok, men desværre. Inden et Aar var omme havde han solgt det meste af Avlen, indsat Kontraktbesætning og rejst til Amerika.

Hvad nu? Jeg og min Broder hængte paa Kautionen og jeg havde al den Gæld, som jeg kunne bære, det var nemlig store Beløb alle de Handler og Overtagelser med paaløbende Omkostninger var løbet op til.

Vi faar saa en Sammenkomst i mit Hjem, hvor Sagfører Hastrup, min Fader og mine Brødre Johannes og Kristian Reffsgaard var til Stede, og det blev ordnet saaledes,

at Johannes Reffsgaard skal overtage Harestrup, imod at jeg sletter Obligationen paa 3500 Kr. og dermed faar han den til brugelig Pant. De 53 større og mindre Ejendomshandler jeg kom til at gøre i de 33 Aar ere alle Gaarden vedrørende, eller beslægtet dermed, men selvfølgelig tog det en Masse Penge, og Tiden gik stadig den gale Vej for os alle, og jeg havde faaet en del løs Gæld efter 60.000 Kr., som var læst paa Gaarden.

Sagfører Siboni havde jeg al Tid brugt som Sagfører, og fortsætter dermed da Sagfører Hastrup optages i Firmaet, men siden den Dag kunde jeg aldrig faa en Opgørelse fra ham, og det var i de Aaringer de

mange og store Handeler blev lavet, og som ogsaa efter Hustrus Død gav Anledning til en Proces mellem Sagfører Siboni og mig. Denne Sag kommer jeg senere tilbage til.

Min Fader var en forstaaende Mand af den Slags, som stod bag ved sit Ord, og som havde fulgt mit Arbejde med Interesse, særlig de store Kulturarbejder havde hans Interesse, men han kunde se, at det var ved at vokse mig over Hovedet.

Han sagde til mig ca ½ Aar før han døde, at jeg skulle se at faa en Ordning i mine Pengesager, for naar jeg er død, sagde han, faar i Stedfader, dermed mente han min Broder Kristian Reffsgaard der havde Fødegaarden. Aarsagen skal jeg ikke komme nærmere ind paa her. Fader raadede mig til at søge Akord, det Raad fulgte jeg snart. Tit fortalte Fader mig, naar vi stod ene sammen en

Aftenstund henne paa Lundgaard i Volling, at han ikke ejede synderlig mere end han var gaaet i Kaution for, og det skulde som Tiden var betales, eller skulde Arvingerne jo kautionere, og det vilde han ikke tilraade, da der var Penge nok til Dækning.

Hans Forpligtelser var til Mads Madsen, Rettrup, Karl Laursen, Selde, og til mig. De to første blev betalt, men ikke for mig, som jeg senere kommer tilbage til.

Jeg indgav Begæring om Akord i 1931 ved Sagførerne Siboni og Hastrup. Begæringen blev tiltraadt af alle Kreditorerne, der skulde have 22%. Eftersom mange kun kunde give 2 a 3%

39.

var dette jo en pæn Dividende. Statslaanet til Akorden blev inden ret lang Tid bevilget, den var paa 5100 Kr.

Jeg undredes over, at det stadig trak i Langdrag med Ordningen. Jeg ringede, jeg skrev og jeg rejste ud til Sagførerne. Hastrup sagde hver Gang, at nu skulde det blive, men det blev til lige meget.

En Vinterdag i Februar 1931 kom Sagfører Hastrup ganske uventet ind til mig, han sagde han kom fra Roslev hvor han havde været henne at holde Kontordag. Han foreholdt mig, (jeg og min Hustru sad ved Eftermiddagskaffen), at han havde hørt, at jeg havde et godt Indbo og Oldsamling, og det syntes han

jeg skulde se at faa sikret, da han havde hørt, der var nogle ude efter Samlingen.

Jeg svarede, at det kunde jeg ikke forstaa, da alle mine Kreditorer havde tiltraadt Akorden; godt nok havde Kbmd. Jens Sørensen, Krejbjerg flere Gange sagt det samme til mig, men jeg slog det altid bort med, at det troede jeg ikke der var nødvendig.

Jeg har senere faaet bekræftet af Konservator Rosenberg, Nationalmuseet i København at Sagfører Hastrup har henvendt sig til ham for at faa at vide hvad min Samling var værd; formodentlig har han ogsaa spurgt Jens Sørensen des-angaaende. Nok dermed, jeg havde paa en Maade Tillid til Sagfører Hastrup, og da han

41

blev ved at trænge ind paa os og syntes alligevel, vi skulde gøre det, og saa naar han havde Akorden i Orden ville han transportere den tilbage til mig. Jeg foreholdt ham det ulovlige for mig deri, da jeg ikke bevislig skyldte ham noget. Han mente at den Side af Sagen skulde han nok ordne, hvad jeg i Sandhed ogsaa fik at føle.

Min Hustru som overværede hele Samtalen, kan til enhver Tid bevidne at Samtalen faldt saaledes. Endelig gik vi ind derpaa, og Sagfører Hastrup gik straks i gang med Registrering af hele Samlingen og Indboet, og vi skrev under derpaa. Ikke alene var det ulovligt men en stor

Dumhed, som jeg siden maatte bøde for.

Jeg tilgiver, at de Mennesker som ikke kender den rette Sammenhæng tror, den er mig aftvunget for Gæld. Nej den er mig, i god tro, franarret; havde den derimod været udstedt inden Akorden var tiltraadt, kunde der være Grund for slige Tanker, men det var den nemlig ikke.

Den 4/2 1932 døde min Fader og da var han, efter Opgivelse til Skifteretten, ejer af ca 62.000 Kr., dels i Pante, Kasseobligationer og andre Fordringer. Hans Kautionsforpligtelser var:

Min Svoger Mads Madsen, Rettrup 27.800 Kr. efter Kreditforeningslaanet; disse 27800 Kr. blev betalt af Døsboet

Derefter en Del mindre Forpligtelser til omkring ved 4000 Kr. der ligeledes blev betalt; og saa havde han en Kautionsforpligtelse for mig paa 10.000 Kr. der ikke blev betalt.

Hvorledes kan nu en saadan Skifte ordnes paa den Maade i et Land som Danmark?

Jeg skal se at klarlægge Sagen saa godt jeg kan. Omkring et halvt Aar efter Faders Død var hele Familien samlet til Skifte. Sagfører Hastrup mødte som Sagfører i Dødsboet, noget de indviede min Broder Kr. Refsgaard, Volling, mine Svogre H. Frydeldahl, Hundsbæk, og Søren Gudiksen, Volling havde ordnet, uden at

nogen andre af Familien anede en Muk derom.

Forannævnte foreslog at vi ikke skulde vedgaa Arv og Gæld, men lade Sagførersfirmaet Siboni og Hastrup ordne Dødsboet, og dermed var den Sag afgjort, trods min Protest mod ikke at vedgaa Arv og Gæld. I Sandhed et smukt Træk at vise vor gamle dygtige Fader, som efterlod sig saa meget, at han kunde indfri sine Forpligtelser og enda give hver af sine Arveberettigede Børn ca 3000 Kr., dertil maa bemærkes at vi var kun 7 Arveberettigede, da 3 havde givet Afkald, og 4 havde faaet rigelig i Forvejen.

Det var den eneste Skifte at Familien Refsgaard

var til efter deres Fader. Der skulde, naar det skulde være Lovlig, været afholdt 2 til, men provisorisk undlodes det, men hvorfor vil senere fremgaa.

Faders Kasseobligationer blev selvfølgelig solgt til den Kurs de kunde udbringes i, derom er ingen Tvivl.

2000 Kr. Fader havde hos Gdr. Anders Hansen, Brøndum sloges der en tyk Streg over; bagefter siges der, at min Broder Kr. Refsgaard, Volling, købte Fordringen for 2 Kr.

29.500 Kr. Fader havde i Lundgaard i Volling hvoraf de 24.000 efter Kreditforeningen blev solgt for 5.000 Kr. eller rettere sagt nedbragt til det, som var nødvendigt til Ordningen af de Fordringer, som Banken ønskede dækket.

Hele Fordringen var mellem Brødre altid fuld Værdi værd.

Til den Aktion var kun de 3 forannævnte Indviede tilsagt til Møde. Ja, i Sandhed, vi er langt ude i gl. Danmark.

Nu er der gaaet ca 1 Aar siden min Akordbegær blev indgivet, og hver Gang jeg var hos Sagførerfirmaet sagde Hastrup at det var i Orden, og nu skal vi til Afslutning af Sagen o.s.v.

En Dag ved Aftenstid jeg var nede paa Kontoret desangaaende , siger han til mig :” Det er sandt Reffsgaard, den Vexel i Salling Bank skal omsættes, skriv paa en Vexel saa skal jeg nok ordne den for dem”.

Jeg skrev paa en blank Vexel, og 3 mdr. efter blev der præsenteret en Vexel for mig diskonteret i Diskonto Banken,

47

paa 4000 Kr. til Omsætning. ”Hvorfor i den Bank og ikke i Salling Bank”?

Jeg blev meget forbavset og rejste straks ud til Sagfører Hastrup for at faa Sammenhængen at vide. Han bad mig om at skrive paa den saa skulde jeg ikke høre mere fra denne.

Den Gang anede jeg ikke at mit Skadesløsbrev til ham laa i Diskonto-Banken.

I denne Mellemværende havde jeg faaet alle mine Vexel i Salling-Bank samlet under en 3^{die} Pant paa 10.000 Kr efter 60.000 Kr. med Siboni og Hastrup som Kautionister. ”Ordnet efter deres Begær”. Firmaet var i Forvejen i Kaution for 5.600 Kr. Resten var anden Gæld paa nær ca 150 Kr. som Hastrup

48

fik udbetalt tillige med en ny Vexel paa 2300 Kr. som han foregav skulde benyttes til Betaling af Skatter og Renter for at faa min Akord endelig færdig.

Disse 2300 Kr. blev laant paa den Betingelse at de fuldt ud skulde tilbagebetales ved Ordningen af Akorden.

Endnu var jeg i god Tro, trods al Sløseri fra Sagførerfirmaets Side.

Nu kom Sagfører Hastrup ofte ind i en syg og nedtrykt Stemning; men trods det anede jeg ikke nogen alvorlig Fare for Sløseri i min Sags Gennemførelse, trods det den havde ligget færdig til Afslutning i 1½ Aar.

Nu bebrejdes det mig bagefter at jeg ikke gik til Sagførerraadet eller Politiet

49

men dertil skulde der Beviser, og hvor skulde jeg faa dem fra, da jeg aldrig fik nogen Opgørelse fra Firmaet. Da jeg senere henvendte mig dertil, henviste det mig til privat Søgmaal mod Siboni.

”Da var Sagfører Hastrup Død”.

Da Sagfører Hastrup i Sommeren 1933 kom paa Sygehuset efter slemme gennemgaaede Kriser, blev jeg alvorlig bange og tilkaldte Akordudvalget, der nogle Dage efter mødte ved Fmd. Prpt. Bundgaard og Ingv. Møller og gennemgik Sagen med mig. Det viste sig straks, at Akorden kunde være gennemført for Aar og Dag siden, da den var tiltraadt af alle Kreditorerne og 5100 Kr. bevilget til dens Gennemførelse.

Derimod laa der en Obligation paa 3800 Kr. som var betalt for 3 Aar siden, men ikke aflyst, en anden var der betalt 700 Kr. paa og ikke afskrevet noget eller kvitteret derfor.

Akordudvalget blev enige om, at det var nødvendig at tilkalde deres juridiske Raadgiver Sagfører B. Pedersen, Viborg, som saa berammer et Møde, som blev afholdt paa Hotel Royal i Skive sidst i Juni 1933. Mødt var Sagfører B. Pedersen og Sagfører Hastrup, som den Gang lige var kommet hjem fra Sygehuset, min Svoger Karl Laursen, Skive og mig. Jeg tog Karl Laursen med for at have en Hjælper og en Vidner ved Haanden om det blev nødvendigt.

Nu var Tiden løbet fra mig

takket være Hastrups Sløseri; der var gaaet yderligere en Termin til, til Kreditf. paa, saa Statslaanet ikke kunde slaa til, enten maatte der søges en ny Ordning med Kreditorerne eller en Henstand til Kreditforeningen. Jeg vilde helst det sidste, og det blev vedtaget. Derpaa har jeg to Vidner den tredje er død.

En Henstandsbeğæring blev straks underskrevet og da vi var færdige fulgte jeg med Sagfører Hastrup hen paa Kontoret, hvor Sagfører

Siboni blev sat ind i Sagen og han lovede at afsende Begæringen til Henstandsudvalget samme Dag; den skulde nemlig være Henstandsudvalget i Hænde inden d. 1. Juli.

52

Denne Henstandsbehandling viste sig siden at Sagfører Siboni aldrig afsendte; alt sammen Sløseri og Beregninger.

Det var den sidste gang jeg saa Sagfører Hastrup; men hvorfor gik han bort paa den Maade, var der noget han ikke turde møde i dette Liv? Nogle Maaneder før den Tid, en Dag jeg kom ind i Salling Bank, kom Bankdirektør Verner hen til mig og sagde:” Ved de Reffsgaard hvor den Skadesløsbrev er”? Ja siger jeg den ligger hos Siboni og Hastrup. ”Nej” siger Verner, ”den ligger i Diskonto-Banken”. Mine Tanker stod næsten stille, ”i Diskonto-Banken” nej umuligt, der hvor jeg aldrig kom og aldrig havde

53

noget Ærinde. Det svimlede for mig og de sidste 2 Aars Mystik passerede Revy for mig. Min Akords Forhaling, Skadesløsbrevet, Faders Død, gjort Arveløs, Vexlen paa de 4000 Kr. osv.

Jeg syntes kun at se en sammensvoren Sanktionsblok om mig og vort elskede Hjem.

Endelig gik jeg ned i Diskonto-Banken for at forvise mig om Sagen; fik Direktør Husom i Tale og bad om Oplysning om Sagen, og ganske rigtig, Skadesløsbrevet laa til Dækning for en Vexel paa 4000 Kr. som Sagføreren paa eget Navn havde trukket paa mig. Andre Oplysninger kunne jeg ikke faa, dermed kunde jeg gaa.

54

Efter det før nævnte Akordmøde med Sagfører Pedersen, Viborg, hvorefter Sagfører Siboni lovede at indsende Henstandsbeğæring ventede jeg en Tid paa Besked fra ham desangaaende, men da det stadig trak i Langdrag, rejste jeg ud til ham for at faa Besked.

Sagføreren stillede sig paa den høje Hest og hævdede at han ikke kendte noget til Henstand og Akord; det var Usandhed fra Ende til anden Sagfører Siboni der kom med. Nej Sandheden var den, Sagen skulde ødelægges for mig indtil det var for sent at faa Akorden gennemført.

Dertil skal jeg senere vende tilbage.

Nu var vi kommen ind i

August 1933 og jeg var blevet rykket af Kreditforeningen, saa der skulde gøres noget alvorligt for at oprette det, som andre fuldstændigt havde ødelagt for mig.

Jeg henvendte mig til Henstandsudvalget, men fik Afslag.

Jeg tænkte saa paa at rejse Akordsagen paany og søge en mildere Ordning; men inden vilde jeg tale med min Broder Kristian Reffsgaard i Volling og vi fik en Sammenkomst bestemt hos vor Svoger Karl Laursen i Skive. Igen forelagde jeg dem Sagen, hvorefter min Broder Kr. Reffsgaard foreslog mig at lade Kreditforeningen stille Gaarden til Auktion

saa skulde han nok faa det ordnet saaledes, at han kunde byde Gaarden ind til os.

Under lange Overvejelser indvilgede jeg deri, trods det, jeg var ked af det over for mine Kreditorer. Ogsaa min Svoger Karl Laursen syntes som Kr. Reffsgaard.

Straks gik Kr. Reffsgaard op til Siboni for at faa den Obligation paa de 3800 Kr. som var betalt men ikke aflyst. Siboni foregav, det kendte han ikke noget til, derpaa gik han op i Salling Bank og spurgte om den var der, og ganske rigtig, der laa den, men Banken vilde vedkende, den var betalt, og af den Grund kunde man lige saa godt lade den blive i Banken.

57

Da min Broder kom tilbage forklarede han mig, at Sagen var aftalt med Banken, og at jeg kunde godt lade Gaarden stille til Auktion, vi skulde nok faa Lov at beholde vort Hjem.

Dermed stillede jeg mig saa tilfreds, og lod saa den af Sagføreren ødelagte Akord fare. Jeg tog styrket og glad hjem.

Nogle Dage efter fik vi en uventet og glædelig Overraskelse. Der kom et Brev fra min Svoger H. Frydendahl paa Hundsbæk, som skrev saaledes: Da vi har hørt, der var noget galt fat med dine Pengesager, kunde de ikke forstaa de ikke havde hørt fra os. Han var nemlig villig til at hjælpe os med 3000 Kr.

Hvor blev vi glade og hen-

rykte over dette glædelige og frivillige Tilbud, saa al Mistillid i Anledning af Dødsadfæren svandt bort. Hans Brev desangaaende opbevares.

Ogsaa min Svoger Søren Primdahl tilbød os Hjælp, som han udtrykte sig det vil jeg gøre for min Søsters Skyld.

Nu var det som Glæden havde faaet Mistroens Plads i vort Hjem, og vi gik trygt og rolig Auktionen i Møde.

Om Vinteren 1932 arbejdede jeg paa en Plan, som gik ud paa at bygge en Gaard ude paa Hedemarken. Denne Plan var fuldstændig klarlagt. Tegninger og bindende Tilbud forelaa ”og opbevares endnu” fra Sneker Ravn

Balling, Murmester Berte Andersen, Krejbjerg. Kun forbeholdt jeg mig Tid til Akorden var i Orden. Takket være Sagførerfirmaets Sløseri; ellers havde det set anderledes ud nu for os Fredløse Mennesker.

Med Kreditforeningen havde jeg Udstykningen bragt i Orden ved Repræsentant Gaardejer Esper Jepsen, Brøddinggaard.

Denne Sag blev jeg ved med at have for Øje, ogsaa efter jeg havde faaet Løfter om Hjælp af min Broder Kristian Reffsgaard, mine Svogre H. Frydendahl og Søren Primdahl, Krejbjerg, det var nemlig ordnet med 2 af mine Sønner, som skulde have bygget Gaarden.

Derfor var vi alle glade og

60

tilfredse, da vi havde faaet alle de Tilbud om Hjælp, og alle de Skranker af Mistro til S sammenspillet blegnede for den Glæde, som ventede os efter den trange Tid vi havde gået igennem.

Vi nærmede os Udlægsdagen, og da min Broder Kristian Reffsgaard, som jeg ofte talte med, vævede noget i det (som han tit og ofte gør), var jeg igen ved at faa Mistanke om, at der dog var Forrædderi med i Spillet, som jeg ogsaa siden saa bitterlig erfarede, og det er jeg desværre ikke ene om at have følt af den Mand. "Aa" havde jeg bare været det, kunde ingen Mennesker paa Jorden have sat os ud, efter vi havde Akord, Henstand og Indfrysning at støtte os til; kunde jeg ikke give 22% kunde jeg have faaet

61

det for måske 15 a 20% som Pengene nemt kunde have naaet til. Min Broder Thorvald Reffsgaard som hadede vor Broder Kr. Reffsgaard til yderste Panser, havde stadig gjort et stort Arbejde for mig for at finde en Ordning, men han var ikke helt rolig for de Tilbud som de to, H.

Frydendahl og Kr. Reffsgaard havde givet, han havde nemlig erfaret før, at de kunde løbe fra deres Ord, og nu ikke mindre Siden de havde spillet Pilatusrollen i Arvesagen efter vores gamle Fader.

Den 9/9 blev der altsaa gjort Udlæg af Kreditforeningen for 2 Terminers Renter.

Jeg havde ventet mine Brødre Kristian og Thorvald Reffsgaard, og naar ingen

af dem kom var Grunden denne, at de stod saa skarpt over for hinanden, at de ikke turde mødes. Grunden var Arvespørgsmaalet efter Fader.

Grundet paa min Sags fuldstændige Forkvaklen af Sagfører Hastrup, Akorden, Dødsboet m.m. protesterede jeg mod Udlægsforretningens Lovlighed og lod dette føre til Protokols. Straks derefter lod Kongens Foged afsige Kendelse hvor Forretningslovlighed vedtages, og skred straks derpaa til Registrering af Gaarden.

I den mellemværende Tid mellem Udlægsforretningen og Auktionen d. 8/11 1933 indgav jeg klage til Sagførerraadet over Sagførerrfirmaet Siboni og Hastrup, og en Tid efter fik jeg det Svar,

at da Sagfører Hastrup var død kunde det ikke foretage sig noget over for ham og over for Siboni henvistes jeg til privat Søgmaal.

Nu var det Haab bristet at faa Auktionen udsat indtil Sagen var klaret imellem Sagfører Siboni, Hastrup og mig. I den Tid indhentede jeg Tilbud om Laan i I. A. K. baade paa Baunhøjgaard og Jorden paa Hedemarken, som der straks skulde have været taget fat paa, med Bebyggelse, når Ordningen var blevet gennemført som jeg havde Løfte om hjælp til.

Auktionsdagen kom og da kom min Broder Kristian Reffsgaard, men først efter at Fogeden havde indfundet sig, saa jeg fik ingen Sam-

tale med ham inden, men straks ved Auktionens Begyndelse mærkede jeg at jeg var forraadt, han vilde kort sagt ”ingen Ting”; hvorfor jeg bad om en ny Auktion, der blev berammet til den 16/12 1933.

Nu var jeg fuldstændig klar over at det hele var Forræderi fra alle Sider imod mig. Min Broder Thorvald Reffsgaard stod endnu paa min Side, og han var 3 Gange med mig hos Kr. Reffsgaard desangaaende, og det var ikke blide Ord Thorvald lod falde om hans løse Ordholdenhed og særlig i denne Sag trængte han ham hårdt, og til sidst indrømmede han, at han havde lovet at hjælpe os til at beholde Gaarden.

Min gode Ven Anton Rasmussen,

Krejbjerg var i denne Mellemværende kommen op til mig og tilbuddt om der var noget han kunde være behjælpelig med, saa ville han gerne være det.

”Dette Sindelag havde A. Rasmussen over for baade store og smaa”.
Min Broder Kr. Reffsgaard havde i denne Mellemværende, uden at komme ind til mig, været hos min Svoger Søren Primdahl og faaet ham til at gaa fra sit Tilbud om Hjælp, for resten mer end tarvelig gjort, tilmed han selv havde givet Tilbudet og saa dernæst at han skylder min Hustru (hans Søster) hendes Arv efter hendes Fader Berthel Primdahl i alt 8000Kr. som hun til enhver Tid

iflg. kgl. Brev har fuld Ret til den Dag i Dag; maaske har han svedt det ud med Løftet om Hjælpen til mig.

Flere Gange havde Kristian Reffsgaard været paa Hundsbæk og ligeledes faaet ham til at trække sig tilbage.

Ja i Sandhed man maa sige: Gud fri mig for mine Venner, mine Fjender skal jeg nok selv vogte mig for. Anton Rasmussen gjorde flere smaa

Rejser for os, og jeg tør sige havde han været min Broder, om saa Alverden stod imod, havde vi aldrig mistet vort Hjem, min svage Hustrus Fødehjem, det Hjem som vore Børn i deres unge Alder, troligen hjalp os at skabe, og mange flere end dette har de været med til at lægge Syld til.

67

Saa oprandt den 16/12 1933 hvor 2^{den} Auktion skulde holdes paa vort Hjem. Min Broder Kr. Reffsgaard udeblev, derimod kom min Svoger H. Frydendahl, men han havde faaet sine Instrukser af højere Vedkommende; for resten var hans Optræden meget overlegen over for os. Alle Traadene var spundne ganske fine men stærke. Eftersom jeg havde havd ogivet Akorden ved at faa Løfte om Hjælp ved Auktionen laa Sagen klar da min Familie svigtede os. Salling Bank fik Gaarden udlagt for 2^{den} Prioritet. Ved denne Auktion tabte alle, og en glødende Strid vil som Følge deraf blive staaende saa længe vi lever.

68

Jeg maa indskyde, at inden den sidste Auktion, da jeg kunde gennemskue Forræderiet, gjorde jeg Tilløb til en mildere Akord, og alle var ogsaa gaaet med til 10% paa nær Siboni (Salling Bank); tænk eder nu, Siboni nægter, han som skulde ordne min Akord i første Omgang; en af Staten indsat Sagfører der sammen med Hastrup ødelægger et Hjem, grundet paa Sløseri, og tillige faar Broder og Svoger til at dække sig. Ja i Sandhed et dejligt parlamentarisk Paradis paa Jord.

Havde Fader levet havde det selvfølgelig ikke sket, og kan han se eders Niddingsværk imod alle os Arvinger efter ham og mod vort Hjem, saa vil

69

han forbande eder paa Livstid. Det I gjorde mod mig, eders Broder, det vil jeg gøre paa anden Maade imod eder og eders.

Som min Hustru og Børn siger: der kommer nok noget til dem.

Hvorfor skulde vi nu vandre via Polorose hvorfor skulle vi sidde ved Babels Floder og græde, hvad havde vi gjort? intet uden det at vi har skabt 6 ny Landbohjem i Krejbjerg, og som følge deraf blev et Bytte for den snedige Ind og Deflation, som Landets Regering slap løs paa den danske Bonde, og han lod sig frivillig ribbe af til Skindet.

For min Virksomhed ved

mit store Kulturarbejde og Byggeri skabte jeg Højfinansens mange gode Obligationer, som den til enhver Tid har at jobbe med. Ja i Sandhed naar de kan faa nogle faste Haandlangere paa Landet saa griner Kapitalen. Som jeg før har nævnt, døde min Fader d. 4/2 1932 og efterlod sig en Formue paa omkring 62000 Kr. Han havde en Del Kautionsforpligtelser, blandt andet til min Svoger Mads Madsen, Rettrup paa 27.800 Kr. efter Kreditforeningen som fuldt ud blev betalt, foruden nogle mindre Forpligtelser til omkring 4000 Kr. som ogsaa blev dækket af Boet. Dernæst havde han en Kautionsforpligtelse til mig paa 10000 Kr.

ligeledes 2^{den} Pant, disse 10.000 blev der ingen Hensyn taget til. For resten havde jeg heller ikke ventet det, men at Arvingerne respekterede Kautionsforpligtelsen da de ellers vilde gaa fra Arvingerne, og det kaldte jeg ikke rigtig da Pantet var god nok, og Arvingerne stod som Kautionister efter min Fader.

Som det før fremgaar, takket være min Broder Kristian Reffsgaard og min Svoger H. Frydendahl, blev Arv og Gæld ikke vedgaaet, og Sagførerne Siboni og Hastrup blev antaget som Boets Sagfører, der

bemærkes at de to forannævnte ikke var Arvinger, men skulde alt ud af Boet, kunde der blive Tale om Kaution af

72

dem, og det var rart at være fri for.

Salling Bank kunde være lige Glad hvor meget der kom ud af Boet, naar bare der lige kom det ud som var i Fare for dem, og der skal nævnes de 27.800 Kr. ved Mads Madsen, Rettrup og nogle mindre Beløb til omkring 4000 Kr.

Jeg har før nævnt, at Gdr. A. Hansen, Brøndum skyldte Boet 2000 Kr., der straks sloges en Streg over. Hans Søn, min Svoger Søren Gudiksen, Volling skyldte til Boet 29500 Kr. som ved Auktion blev solgt for 5000 Kr. eller lige bestemt den Sum, som var nødvendig til at dække de 27800 Kr. i Rettrup og de ca 4000 Kr. som Fader stod for i Salling Bank. Til denne Auktion var kun de Indviede, nemlig min

73

Broder Kristian Reffsgaard, og mine Svogre H. Frydendahl, Hundsbæk og Søren Gudiksen, Volling. Alle vi andre Arvinger anede ikke en Muk derom.

Vedrørende Auktionen skal bemærkes, at Sagfører Hastrup bød 200 Kr. for hele Fordringen 29500 Kr., og fik den udlagt som var fuld Værdi vær. Paa den Maade Arvede Gdr. A. Hansen, Brøndum, 2000 Kr., og hans Søn Søren Gudiksen, Volling, 26500 Kr. efter vor Fader, og vi 7 arveberettigede fik kun Lamperøg, og de mest Velstillede i Familien var fri for at overtage Faders Kautionsforpligtelser. Kun hos mig hæftede Dødsboet for 10.000 Kr. Siboni og Hastrup for andre 10.000 Kr.

74

hvordan skulde de nu gensidig komme ud deraf?

Her er det alle Mysteriets Djævelskaber ligger Begravet.

Siboni og Hastrup var ingen Ting værd, sidstnævnte var død, og Siboni skulle reddes. (Se Forliget i Højesteretten under Banksagen). Arvingerne fri for at overtage Faders Kautionsforpligtelser, som væsentligts vilde have bleven min Broder Kr. Reffsgaard og min Svoger H. Frydendahl, som de mest Velhavende i Familien.

Som jeg allerede har nævnt, var min Akord forsættelig bleven forhalet og ødelagt af Sagførersfirmaet Siboni og Hastrup, ogsaa har jeg noget af Familien mistænkt; kun en retslig Udersøgelse kan klare det, og den haaber

jeg der vil komme.

”Senen” Familiens Tilbud om Hjælp naar jeg vilde lade Akorden falde, og lade Gaarden gaa til Auktion var pure Løgn og Bagvaskelser. Hvorfor skulde nu alt dette ske, og er det virkelig at det passer, vil mange udenforstaaende spørge.

Jeg siger ”ja” det passer, og hvorfor passer det. Jo ser I, nu er Banken dækket. Dødsboet fri for Kaution, Sagfører Siboni ligesaa. Søren Gudiksen, Volling er kommet til at sidde lunt i min Moders Fødegaard og alle Arvingerne er snydt deres lovlige Arv fra, og vi er paa en snild og djævelsk Maade af de S sammensvorne smidt paa Landevejen.

”Ja” Borger og Bønder se hvor snedig alt kan lægges til Rette, saa et troværdigt Menneske maa gaa i Fælden. Derfor vogt Eder for eders Venner, de Venner, der med Forræderi gaar Millionær Morgans Ærinde, om end de sætter deres engen Ære over Styr; derfor, og intet andet Sted maa der sættes ind. Skulder til Skulder hvad enten vi kaldes Stauninger eller Christinaser, og saa bort med den Guld, som har forbandet Mennesker og gjort os til Trælle paa vor gamle Moder Jord, den Jord som vi har kultiveret og dyrket i 4000 Aar, men Kapitalen stjal Frugterne af; først da og aldrig før bliver der Retfærdighed paa denne

tøjleløse Jord, den Retfærdighed som Redaktør Carl Hansen siger, i dag kun findes i Himmelen

77

og Magten paa Jorden. Han har Ret og om Hundrede Aar ved alle det men da er det for sildig.

Nu maa jeg igen en lille Runde tilbage til Arvesagen. Vi 7 arveberettigede af 14 Børn fik altsaa ingen Arv og alle Kautionsforpligtelserne var annullerede, og derfor maatte vi bøde med vort Hjem. Jeg gad vide om denne store og indviklede Sag, har Sidestykke i Danmark.

Heller ikke varede det saa længe inden min Broder Thorvald Reffsgaard, Ramsing blev ude af sig selv af Raseri over den Afgørelse Sagen havde faaet, hvorfor han arbejdede paa at faa nogle af Arvingerne med til at indanke Sagen for

78

Landsretten, men den Gang fik han ingen med, og saa red den Herre alene over Ribe Bro, men da han saa Broen var slaaet op lod han sig bestikke med 1000 Kr. og saa red den Herre hjem til Holmgaard. Den der har betalt de 1000 Kr. er Kr. Reffsgaard, det gjalt om ikke at faa Sagen for Landsretten.

Nu hvilede Arvesagen i 2 Aar, saa rejste min Broder Thorvald Reffsgaard Sagen paany, og denne Gang med 6 Arvinger i Følge. Sagfører Dvinger skulde føre Sagen for Arvingerne. Et Møde blev berammet afholdt i Marts 1935 paa Skivehus, hvor alle Arvingerne var mødte, min Broder Kr. Reffsgaard og min Svoger H. Frydendahl var tilsagte

79

men glimrede ved deres Fraværelse. Som før nævnt mødte Sagfører Dvinger for Arvingerne og Dommerfuldmægtig Østergaard mødte for Skifteretten og Banken m. m. – Paa det Møde blev Sagen forligt paa den Maade, at Skifterettens tidligere Afgørelse blev omstødt og hver af Arvingerne fik 2000 Kr. som Kr. Reffsgaard, Volling og H. Frydendahl, Hundsbæk kom til at betale.

I maa tilgive om jeg vil forfølge Eder til min sidste Stund, I som med ”Uret” var et Redskab i Morgans Haand, til at franarre os vort elskelige Hjem, som vi aldrig kunne have mistet uden ved Svig fra alle Sider.

Inden jeg slutter lige en lille Tur hjem til Baunhøjgaard Julen 1933, en saadan Jul vi gik igennem, vil jeg kun ønske for dem, som paatvang os den. Ja alene det, det største af alt, var den Plads, som jeg i 33 Aar havde haft i Krejbjerg Kirke, blev jeg voldeligen revet bort fra og finder aldrig Erstatning derfor, der kunde jeg hvile og samle mine Tanker i Tak til den Gud, som havde givet mig og mine et Hjem, og som vi vil kæmpe for at faa igen, som vi har kæmpet for at skabe det.

Nogle Dage ind i det ny Aar 1934 blev vi smidt paa Landevejen spredt for alle Vinde, og da jeg efter 6 Ugers Forløb kom til Aasted hvor

min Familie var, var vort gamle Hjem solgt til en Fremmed. Ja alene Tanken kan næsten gøre mig Sindssyg, nu jeg ved hvorfor, hvordan og hvorledes det skete.

For resten fortælles at mine Brødre Kristian og Thorvald Reffsgaard som førhen var Dødsfjender har rakt hinanden Broderhaand over deres Broders Lig.

Nej endnu ikke, tro ikke at Reffsgaard fra Krejbjerg er død, saa tager i bitterlig Fejl, han er kun skindød.

Min Hustru som lider i det stille siger tit:” Der kommer nok noget til dem”.

Glem ikke at hun ved samme Sag mistede sine Søskende, desom hun overhovedet havde nogen. I Nødens Stund havde hun ingen.

82

Nu ere vi, og alt had vi ejer, spredt for alle Vinde. Oldsager, Antikviteter, Indbo og Bigaarden m.m.m. ingen Steder har og faar vi Hjem mere, og ingen tør tage sig af vor Sag, for ikke at støde de Herrer paa Næsen. Saaledes ser Verden ud i Dag.

Efter Sagfører Hastrups Død henvendte jeg mig flere Gange til Sagfører Siboni, for om mulig at faa en Ordning, som jeg mente han var forpligtet til, og væsentlig den eneste Trøst jeg fik var: ”Jeg ejer ikke en Øre, Sagfører Hastrup har snydt mig for 220.000 Kr. Resten tager Banksagen, og jeg tvivler ikke om han ogsaa har snydt dem Reffsgaard. Deres Papirer og Regnskab kan jeg heller ikke finde

83

ud af, det er Bulteri det hele”.

Trods det gjorde jeg Fordring paa alle mine Papirer, som laa derinde og en detailleret Regnskab tilbage til den Dag Sagfører Hastrup blev optaget i Firmaet 1922, da jeg siden den Tid aldrig havde faaet nogen Opgørelse derfra.

Hvad skulde jeg nu gøre, Sagførerraadet afviste Sagen og henviste mig til privat Søgmaal over for Sagfører Siboni. Regnskabet kunde jeg ikke faa frem ad privat Vej. Skadesløsbrevet laa i Diskonto-Banken, der gjorde Krav paa 8117 Kr.

Saa endelig lagde Firmaet Sag an imod mig for Beløbet

Nu søgte jeg en fri Proces og fik den bevilget med Sagfører Rosenthal som beskikket Sagfører i Sagen.

Sagen var for saa vidt vanskelig nu Sagfører Hastrup var død, hans autoriserede Bøger havde jeg at kæmpe imod, enten de passede eller ikke stod jeg med Bevisbyrden.

Udfaldet blev ogsaa derefter. Jeg blev tilkendt en Afkortning paa 1906 Kr. 51 Øre. Jeg begærede Sagen indanket for Landsretten sammen med en Erstatning paa 25000 Kr. men det blev nægtet.

Endnu vil jeg gøre et Forsøg om fri Proces og glipper det, er det saa utænkelig at vi har saa mange Venner at de vil hjælpe os

85

tilrette med Raad og Støtte til at føre vor Sag frem til en retfærdig
Afslutning.

Skive i Marts 1936

M. M. Reffsgaard